

наявних можливостей і потреби, організація контролю за виконанням взятих зобов'язань.

Так в автономній республіці Крим визначено сорт Спальчик, Слов'янець; Херсонській-Мутант 428, Спальчик, Слов'янець; Одеській-Краснодарській 424, Перекат. Оптимальний розмір виробництва насіння еліти рису наступний: автономна республіка Крим – 300 т., Херсонська обл. – 120 т., Одеська обл. – 80 т.

Взаєморозрахунки між членами асоціації по реалізації насіння встановлені як вартісні по орієнтованим цінам з врахуванням сорто-надбавок і бартерні по визначеним еквівалентам.

За послуги асоціації "Агроеліта" господарства, які виробляють насіння супереліти і еліти, відраховують 20% від виробництва насіння, з яких 10% закладено в вартість насіння господарств замовників. Ці кошти використовуються на утримання робочого апарату асоціації та спеціалістів, які залучаються для виконання окремих функцій та робіт тимчасово, науково-дослідну роботу по насінництву, а також для матеріального стимулювання працівників господарств, пов'язаних з насінництвом рису.

Три роки роботи асоціації показали економічну доцільність застосованого варіанту вдосконалення насінництва рису.

Господарствами асоціації вироблено в 1995 році 660 т., 1996 – 500 т., 1997 – 512 т. еліти рису, що перевищує обсяги виробництва в попередні роки в 1,5-2 рази.

УДК 631.527:633.18

НОВЫЕ ПОДХОДЫ К СЕЛЕКЦИИ, ИСПЫТАНИЮ И ИСПОЛЬЗОВАНИЮ СОРТОВ РИСА В ПРОИЗВОДСТВЕ

**В.С. КОВАЛЕВ – Всероссийский НИИ риса,
г.Краснодар**

Селекция сортов справедливо считается одним из важнейших и экономически наиболее дешевых путей повышения урожайности сельскохозяйственных культур.

Работа, проводимая лабораторией селекции ВНИИ риса по совершенствованию технологии селекционного процесса, показала наличие больших резервов в повышении урожайности за счет создания и рационального использования новых сортов.

Результативность селекции была повышена путем: 1) разделения селекции на несколько направлений с целью создания специальных сортов; 2) увеличения объемов прорабатываемого мате-

риала на всіх етапах селекційного процесу; 3) ранній, починаючи з селекційного питомника, комплексної оцінки селекційного матеріалу за стійкістю до біотических і абіотических стресів. Цього досягли завдяки правильному вибору напрямків селекції, наявності ефективних машин (в першу чергу сеялок точного висіву), кооперації з іншими спеціалізованими НІУ і лабораторіями для оцінки селекційного матеріалу.

Надійшли сортоиспытания підвищуються при розширенні мережі пунктів і умов сортоиспытания, використанні ефективної методики аналізу отриманих результатів, що також передбачає кооперацію з іншими селекційними установами, держсортучастками і сільгосп підприємствами і наявність виробничої техніки для проведення сортоиспытания.

Повищення урожайності рису за рахунок результатів селекції можна досягти при наявності сортів з різною реакцією на умови вирощування, спеціально розробленої системи їх раціонального використання і ефективної мережі первинного і елітного семеноводства.

Досягнення кінцевої мети – підвищення урожайності рису – можливо тільки при системному підході до рішення проблем створення, сортоиспытания і використання сортів в виробництві.

УДК 633.18:631.52:531.1

ПО ПИТАННЮ РОЗПОВСЮДЖЕННЯ ЧЕРВОНОЗЕРНИХ ФОРМ РИСУ

Є.В. АЛЕКСЕЄНКО, Л.Г. ЗАХАРЧЕНКО – Дослідна станція рису УААН, м.Скадовськ

За останні роки значно збільшилась кількість і різноманітність червонозерних форм рису, в тому числі близьких за фенотипом основних сортів, які вирощуються на Україні. З 1996 року на Дослідній станції рису розпочато проведення дослідів по виявленню наявності червоно-зерних форм в різних полях рисових сівозмін, вивчення їх складу.

В різних полях сівозміни залишали незасіяними ділянки, які були огорожені поліетиленовою плівкою, для виключення заплівів. В результаті спостережень за цими ділянками встановлено, що кількість червонозерних форм збільшується при повторних посівах рису по рису. Так, при посіві першої репродукції сорту Спальчик по обороту пласта багаторічних трав кількість червонозерних форм